

PODEJMOWANIE I ODBYWANIE PRZEZ CUDZOZIEMCÓW NAUKI W POLSKICH SZKOŁACH WYŻSZYCH

I. Wstęp

Cudzoziemcem, w rozumieniu przepisów prawa polskiego, jest każda osoba nie posiadająca polskiego obywatelstwa. Osoby, które posiadają jednocześnie polski paszport (obywatelstwo) oraz paszport innego państwa lub kilku innych krajów, są traktowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jak obywatele polscy.

Kwestie związane z podejmowaniem i odbywaniem studiów oraz innych form kształcenia, a także uczestniczeniem w badaniach naukowych i pracach rozwojowych w polskich uczelniach rozstrzygają przepisy art. 43 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Szczegółowe uregulowania związane z podejmowaniem i odbywaniem przez cudzoziemców nauki w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich, określonych w art. 43 ust. 3 i 4 ww. ustawy, zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych (Dz. U. Nr 190, poz. 1406 oraz z 2009 r. Nr 176, poz. 1365).

II. Podejmowanie kształcenia na zasadach obowiązujących obywateli polskich

1. Do podejmowania i odbywania kształcenia oraz uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych na zasadach obowiązujących obywateli polskich są uprawnieni w szczególności:

- cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na osiedlenie się,
- cudzoziemcy posiadający status uchodźcy nadany w RP,
- cudzoziemcy korzystający z ochrony czasowej na terytorium RP,
- pracownicy migrujący, będący obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), tj. Islandii, Lichtensteinu i Norwegii, a także członkowie ich rodzin, jeżeli mieszkają na terytorium RP,
- cudzoziemcy, którym na terytorium RP udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich,
- cudzoziemcy, którym na terytorium RP udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 7, 13 i 14 ustawy o cudzoziemcach,
- cudzoziemcy, którym udzielono ochrony uzupełniającej na terytorium RP,
- obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich EFTA - EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej i członkowie ich rodzin, posiadający prawo stałego pobytu.

Wymienieni wyżej cudzoziemcy są przyjmowani na kształcenie w drodze postępowania kwalifikacyjnego ustalonego dla kandydatów z polskim obywatelstwem.

Po przyjęciu na studia nabywają oni prawo do ubiegania się o stypendium socjalne i zapomogi oraz stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, a także o stypendium rektora dla najlepszych studentów, stypendium ministra za osiągnięcia w nauce oraz stypendium ministra za wybitne osiągnięcia i stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe.

Stypendia i zapomogi przysługujące tym osobom są przyznawane i wypłacane tak jak obywatelom polskim, tj. ze środków budżetu państwa przekazywanych uczelniom w ramach dotacji na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów i doktorantów.

Jeżeli wymienieni cudzoziemcy uczestniczą w organizowanych przez uczelnie odpłatnych formach kształcenia (np. studia niestacjonarne, studia podyplomowe, zajęcia prowadzone w językach obcych), wówczas ponoszą opłaty za naukę na takich samych warunkach i w takiej samej wysokości jak obywatele Rzeczypospolitej Polskiej.

2. **Niewymienieni w pkt 1 obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich EFTA - EOG oraz Szwajcarii i członkowie ich rodzin, posiadający środki finansowe niezbędne na pokrycie kosztów utrzymania podczas odbywania nauki w naszym kraju, są także uprawnieni do podejmowania i odbywania kształcenia w polskich uczelniach na zasadach obowiązujących obywateli polskich.** Osobom tym nie przysługuje jednak prawo do stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych i zapomóg, tj. do świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

W przypadku przyjęcia ich na studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich, mają oni - tak jak studenci i doktoranci z polskim obywatelstwem - prawo do ubiegania się o tzw. stypendia motywacyjne (tj. stypendia dla najlepszych studentów, za osiągnięcia w nauce oraz za wybitne osiągnięcia i za wybitne osiągnięcia sportowe).

Cudzoziemcy ci mają także alternatywną możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia i odbywania ich w trybie oraz na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich, tj. na zasadach dotyczących obywateli państw trzecich.

3. **Osoby legitymujące się ważną Kartą Polaka** są uprawnione zarówno do podejmowania i odbywania studiów (nauki) na zasadach obowiązujących obywateli polskich, z czym wiąże się prawo do ubiegania o wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane dla studentów i doktorantów z polskim obywatelstwem, jak i w trybie oraz na warunkach innych niż dotyczące obywateli RP.

Podejmując i odbywając studia na warunkach innych niż dotyczące obywateli polskich (np. jako stypendyści Strony polskiej), nie mogą oni ubiegać się o stypendia wypłacane przez uczelnie z dotacji budżetowej przeznaczonej na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

III. Podejmowanie kształcenia w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich

1. **Cudzoziemcy niewymienieni w cz. II** podejmują i odbywają studia oraz inne formy kształcenia w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich. Są to głównie obywatele państw trzecich, a także osoby z ważną Kartą Polaka, rezygnujące z ubiegania się o przyjęcie na zasadach obowiązujących obywateli polskich oraz obywatele państw członkowskich UE, EFTA-EOG i Szwajcarii, którzy zdecydowali się podjąć w Polsce naukę na warunkach dotyczących obywateli krajów pozaunijnych.

Cudzoziemcy legitymujący się zagranicznym świadectwem dojrzałości lub dyplomem mogą być przyjmowani na kształcenie (studia) **z pominięciem zasad rekrutacji** obowiązujących obywateli polskich. Jeżeli w postępowaniu kwalifikacyjnym na określony kierunek studiów są wymagane **szczególne predyspozycje**, to zagraniczni kandydaci muszą wykazać posiadanie takich szczególnych uzdolnień lub umiejętności.

Osoby nieznające języka polskiego mogą odbyć, trwający 9 miesięcy, kurs przygotowawczy do podjęcia studiów w języku polskim. Takie kursy są organizowane m.in. w następujących miastach: Kraków (Uniwersytet Jagielloński i Politechnika Krakowska), Lublin (Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej), Łódź (Uniwersytet Łódzki), Rzeszów (Uniwersytet Rzeszowski), Wrocław (Politechnika Wrocławska).

Aby podjąć w Polsce studia (pierwszego lub drugiego stopnia, jednolite studia magisterskich lub studia doktoranckie - trzeciego stopnia albo podyplomowe), **cudzoziemcy muszą legitymować się zalegalizowanym lub opatrzonym „apostille” odpowiednim dokumentem** uprawniającym do podjęcia danej formy kształcenia w państwie, w którym został wydany.

2. Warunki finansowe na jakich cudzoziemcy mogą podejmować kształcenie w Polsce

1) Cudzoziemcy podejmujący naukę (studia) w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich mogą się kształcić:

- a) jako **stypendyści Strony polskiej** (rządu polskiego). Stypendia te przyznają na podstawie umów międzynarodowych lub Rządowego Programu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą:
 - *minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego - osobom kształcącym się w uniwersytetach, uczelniach technicznych, ekonomicznych, rolniczych i sportowych,*
 - *minister właściwy ds. kultury i dziedzictwa narodowego - osobom kształcącym się w uczelniach artystycznych,*
 - *minister właściwy ds. zdrowia - osobom kształcącym się w uczelniach medycznych.*

Kandydaci na stypendystów Strony polskiej są zgłaszani, zgodnie z postanowieniami umów międzynarodowych, przez polskie lub zagraniczne placówki dyplomatyczne albo instytucje danego kraju odpowiedzialne za prowadzenie wymiany akademickiej z zagranicą.

Osoby pochodzenia polskiego, ubiegający się o stypendia Strony polskiej, zgłaszają się do polskiej placówki konsularnej właściwej dla ich miejsca zamieszkania.

- b) jako **stypendyści Strony wysyłającej** (rządu innego państwa). Stypendia te są przyznawane cudzoziemcom, podejmującym kształcenie z reguły na podstawie umów międzynarodowych, przez ministerstwa lub instytucje danego kraju odpowiedzialne za prowadzenie wymiany akademickiej z zagranicą.

Cudzoziemcy kształcący się jako stypendyści Strony polskiej lub stypendyści Strony wysyłającej nie ponoszą opłat za studia.

- c) **bez odpłatności i świadczeń stypendialnych.**

O przyjęcie na kształcenie na tych warunkach finansowych aplikują cudzoziemcy, w ramach umów międzyrządowych lub programów pomocowych oferowanych określonym krajom przez polski rząd, za pośrednictwem właściwych instytucji danego państwa lub polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych.

Cudzoziemiec nie ponosi opłat za studia ale nie otrzymuje również stypendium rządu polskiego. We własnym zakresie pokrywa koszty utrzymania w Polsce wynoszące ponad 300 euro miesięcznie.

- d) **na zasadach odpłatności.**

Minimalna wysokość opłat za studia wynosi w Polsce 2000 euro za rok akademicki i jest różna w poszczególnych uczelniach. Przy opłacie za pierwszy rok obowiązuje jednorazowa opłata (rekrutacyjna) w wysokości 200 euro.

Na uzasadniony wniosek cudzoziemca rektor uczelni może obniżyć opłatę lub zwolnić z niej całkowicie.

Cudzoziemcy polskiego pochodzenia, podejmujący na zasadach odpłatności studia w języku polskim, wnoszą opłaty obniżone o 30%.

Kształcenie na studiach prowadzonych w języku angielskim lub innych językach obcych jest odpłatne.

Cudzoziemcy zainteresowani podjęciem studiów w Polsce mogą składać wnioski o przyjęcie na studia bezpośrednio do wybranej przez siebie szkoły wyższej.

Wykaz uczelni oraz dane teleadresowe polskich szkół wyższych znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/system-szkolnictwa-wyzszego

Szczegółowych informacji na temat kształcenia cudzoziemców w Polsce udziela:

***Biuro Uznanalności Wykształcenia
i Wymiany Międzynarodowej***

ul. Ogrodowa 28/30

tel. +48 (22) 826-74-34

www.buwiwm.edu.pl

biuro@buwiwm.edu.pl